

ЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Денисова А. В.

Кадрове забезпечення в органах Національної поліції є одним із ключових аспектів успішної роботи правоохоронних органів. Ця стаття розглядає значення та особливості кадрового забезпечення в органах Національної поліції, зокрема в контексті їхньої ролі у забезпеченні правопорядку та безпеки громадян. Значення кадрового забезпечення визначається його впливом на ефективність та професіоналізм правоохоронної діяльності. Справно підготовлені та мотивовані співробітники забезпечують якісне виконання поліцейських функцій, здатні вчасно та ефективно реагувати на злочинні події та забезпечувати безпеку громадян. Особливості кадрового забезпечення в органах Національної поліції включають в себе відбір та підготовку кваліфікованих кадрів, організацію системи навчання та підвищення кваліфікації, а також забезпечення соціальних та матеріальних умов для поліцейських. Стаття аналізує також сучасні виклики та тенденції у сфері кадрового забезпечення в органах Національної поліції, зокрема в контексті демографічних змін, технологічного розвитку та зміни природи злочинності. Врахування цих факторів є важливим для вдосконалення системи кадрового забезпечення та забезпечення ефективної роботи поліцейських органів у сучасних умовах. У підсумку, стаття робить висновок про ключову роль кадрового забезпечення в органах Національної поліції у забезпеченні правопорядку та безпеки громадян, а також необхідність постійного вдосконалення цієї системи з урахуванням сучасних викликів та тенденцій.

Ключові слова: державний орган, кадрове забезпечення, Національна поліція України, право, права і свободи людини, правоохоронні органи, правоохоронна діяльність, підготовка кадрів управління персоналом, освіта, соціальні гарантії поліцейських.

Denysova A. V. The significance and specifics of human resource management in National police forces

Personnel management in national police forces is one of the key aspects of the successful operation of law enforcement agencies. This article examines the significance and specifics of human resource management in national police forces, particularly in

the context of their role in maintaining law and order and ensuring citizens' safety. The importance of personnel management is determined by its impact on the efficiency and professionalism of law enforcement activities. Well-trained and motivated personnel ensure the quality performance of police functions, capable of timely and effectively responding to criminal events and ensuring citizens' safety. The specifics of personnel management in national police forces include the selection and training of qualified personnel, the organization of training and professional development systems, as well as providing social and material conditions for police officers. The article also analyzes modern challenges and trends in the field of personnel management in national police forces, particularly in the context of demographic changes, technological development, and the changing nature of crime. Taking these factors into account is crucial for improving the personnel management system and ensuring the effective operation of police agencies in modern conditions. In conclusion, the article emphasizes the key role of personnel management in national police forces in maintaining law and order and citizens' safety, as well as the need for continuous improvement of this system in consideration of modern challenges and trends.

Key words: government agency, personnel management, National Police of Ukraine, law, human rights and freedoms, law enforcement agencies, law enforcement activities, personnel management, education, social guarantees for police officers.

Актуальність теми. Україна, як і багато інших країн, стикається з різноманітними викликами у сфері правопорядку та безпеки громадян. Забезпечення ефективного функціонування органів Національної поліції є важливим для збереження стабільності та захисту прав громадян. Україна, як країна, яка пережила складні періоди трансформації та реформування правоохоронних органів, має особливий інтерес у вивченні та вдосконаленні системи кадрового забезпечення поліції. Останні роки в Україні були важливими для реформування правоохоронної системи, зокрема поліції. Досягнення в цій сфері, а також виявлення нових викликів, які потребують уваги, роблять цю

© Денисова А. В., 2024

тему дослідження особливо актуальною для українських науковців, державних органів та громадськості. Аналіз та вдосконалення системи кадрового забезпечення в органах Національної поліції є важливим для підвищення ефективності їхньої роботи та забезпечення безпеки та правопорядку в Україні. Отже, актуальність цієї теми в українському контексті полягає в потребі у вивченні та впровадженні сучасних підходів до кадрового управління в органах Національної поліції з метою забезпечення ефективного функціонування правоохоронної системи та захисту прав громадян.

Мета написання статті полягає в ретельному аналізі значення та особливостей кадрового забезпечення в органах Національної поліції в контексті забезпечення правопорядку та безпеки громадян в Україні. Основні цілі дослідження включають розгляд і визначення ключового значення кадрового забезпечення в органах Національної поліції для забезпечення ефективності та професіоналізму правоохоронної діяльності; аналіз особливостей системи кадрового забезпечення в органах Національної поліції, включаючи процеси відбору, підготовки, навчання та підвищення кваліфікації співробітників, а також забезпечення їхніх соціальних та матеріальних потреб; визначення сучасних викликів та тенденцій у сфері кадрового забезпечення в органах Національної поліції, зокрема в контексті демографічних змін, технологічного розвитку та зміни природи злочинності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останні дослідження та публікації в сфері кадрового забезпечення в органах Національної поліції розглядають цю проблематику з різних перспектив. Дану проблематику розглядали Бугайчук К., Мосумова А., Комірчий П., Тетеря В., Ковалів М.В., Іваха В.О., Шатрава С. Вчені досліджували проблематику кадрової політики та забезпечення, а також адміністративно-правові аспекти цієї сфери діяльності. Розглядали стан та правове регулювання кадрового забезпечення органів Національної поліції на сучасному етапі розвитку, звертаючи увагу на актуальні аспекти цієї сфери. Враховуючи внесок цих досліджень, можна зробити висновок про значущість та актуальність проблеми кадрового забезпечення в органах Національної поліції та необхідність подальших досліджень у цьому напрямку.

Виклад основного матеріалу. Кадрове забезпечення складається з різноманітних і складних процесів і має складений юридичний характер. Зважаючи на особливий характер кадрів, які виконують державну правоохоронну функцію,

забезпечення їхньої діяльності охоплює як адміністративні, так і трудові аспекти. Проте, враховуючи, що кадрове забезпечення в основному стосується трудових відносин поліцейських, а не адміністративних аспектів їхньої діяльності, найбільш відповідним є включення цього процесу до сфери трудового права. Кадрове забезпечення в органах Національної поліції має специфічне значення, яке, на нашу думку, пов'язане з правовим статусом поліцейських.

Кадрове забезпечення в органах Національної поліції в Україні представляє собою складний та ключовий аспект їх функціонування, який визначається не лише кількістю та якістю співробітників, але й їхнім професійним розвитком, мотивацією та ефективністю. Забезпечення кваліфікованим та мотивованим персоналом не лише визначає успішність виконання поліцейських функцій, але й впливає на загальний рівень правопорядку та безпеки громадян. У контексті сучасних викликів та тенденцій, таких як демографічні зміни, технологічний розвиток та зміна природи злочинності, кадрове забезпечення набуває ще більшого значення, вимагаючи постійного вдосконалення та адаптації стратегій управління персоналом для забезпечення ефективної реакції на виклики сучасності.

Кадрове забезпечення в органах Національної поліції в Україні має велике значення з кількох ключових поглядів (табл. 1).

Згідно зі Законом України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII, Національна поліція України визначається як «центральный орган виконавчої влади, який сприяє суспільству через забезпечення захисту прав і свобод людини, протидію злочинності, підтримку громадської безпеки і порядку». Цей закон також визначає основні засади, які включають у себе забезпечення поліцейських послуг, зокрема створення та забезпечення умов для захисту законних прав, свобод та інтересів громадян, а також забезпечення громадської безпеки і правопорядку в межах країни, запобігання та протидія злочинності, і надання допомоги особам, які потребують допомоги з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій [7].

З урахуванням вищезазначеного можемо стверджувати, що кадрове забезпечення органів Національної поліції України охарактеризоване як систематична та комплексна діяльність керівництва поліції, що регулюється законодавством та відомчими організаційно-розпорядчими актами. Ця діяльність спрямована на формування

Значення кадрової політики Національної поліції України

№	Ознака	Значення
1	Ефективність правоохоронної діяльності	Якісне кадрове забезпечення забезпечує працівниками поліції, які мають необхідні навички та компетенції для ефективного виконання своїх обов'язків, що сприяє підвищенню рівня безпеки та правопорядку в країні.
2	Довіра громадськості	Люди мають довіру до поліції, коли бачать, що це професійна та компетентна організація, що складається з добре підготовлених та мотивованих працівників. Кадрове забезпечення допомагає підтримувати цю довіру.
3	Боротьба з корупцією	Належне кадрове забезпечення включає в себе механізми відбору, перевірки та навчання персоналу, які допомагають запобігти виникненню корупції серед поліцейських та забезпечують їхню чесність та професіоналізм.
4	Дотримання прав людини	Кадрове забезпечення включає в себе розвиток навичок та знань, необхідних для ефективного взаємодії з громадянами, забезпечуючи при цьому дотримання їхніх прав та свобод.

кадрового складу поліції, забезпечення їхнього трудового процесу та виконання наданих трудових прав, організацію професійної підготовки та дисципліни службової діяльності поліцейських.

Кадрове забезпечення в органах Національної поліції визначається як систематична та комплексна діяльність, що базується на різних нормативно-правових актах Ця діяльність спрямована на створення умов для набуття та розвитку не лише технічних навичок, але й особистісних якостей, необхідних для виконання службових обов'язків у різних умовах та ситуаціях. Вона робить акцент на підготовці кадрів до викликів і вимог, що постійно змінюються в сучасному суспільстві, забезпечуючи тим самим ефективну та компетентну роботу поліцейських органів [1, с. 127].

Кадрове забезпечення означає комплекс дій, спрямованих на формування та підтримку якісного та кількісного складу працівників, включаючи їх адаптацію, мотивацію, навчання, оцінку та розвиток, для досягнення ефективності в установі або організації [3, с. 241]. З погляду економіки, кадрове забезпечення можна розглядати як відповідність між рівнем кадрового потенціалу, який відповідає потребам ринку праці, та діяльністю організацій, які надають відповідні технології підготовки та привласнення персоналу.

Мета кадрового забезпечення публічної служби в правоохоронній сфері держави полягає у забезпеченні функціонування державного управління з урахуванням ринкових умов та демократичних принципів, з основним акцентом на захисті прав і свобод людини [2, с. 135].

Під функціями кадрового забезпечення необхідно розуміти «окремі напрями роботи з персоналом Національної поліції [4, с. 23]:

- 1) рекрутинг та відбір нових кадрів;
- 2) підготовка кадрів, надання освіти;

3) мотивація кадрів;

4) створення умов для професійного та особистісного росту працівників через надання можливостей для навчання;

5) систематичне оцінювання працівників для визначення їхньої ефективності, потенціалу та розвитку.

Характерною особливістю функціонування Національної поліції України під час воєнного стану є інтенсифікація виконання службових обов'язків. Однак позитивним аспектом є виділення спеціальних підрозділів, груп або окремих працівників з підвищеною професійною, фізичною або спеціальною підготовкою, які можуть ефективно виконувати різноманітні завдання адміністративного характеру. Ці підрозділи можуть включати групи спеціального призначення, збірні групи для застосування спеціальних хімічних речовин, снайперські підрозділи, експертів з відеодокументування, оперативних зв'язків та інші [6].

Особливу увагу слід приділити намаганням законодавчого органу України вирішити питання кадрового забезпечення і політики Національної поліції в умовах воєнного стану, які тривають до цього часу, але поки що не були офіційно урегульовані. Так, слід виокремити законопроект, який був внесений до Верховної Ради України 13 березня 2022 року під номером 7147 [8], спрямований на оптимізацію функціонування Національної поліції в умовах введення воєнного стану.

Законопроект також включає положення про проходження служби поліцейськими під час воєнного стану [8]. Ці положення охоплюють такі аспекти, як відстрочка від призову на строкову службу, припинення служби поліцейськими, які загинули або були визнані судом безвісно відсутніми чи оголошеними померлими, зобов'язання поліцейських проходити службу за місцем, де це

потрібно з точки зору службових інтересів, заборона на просування поліцейських на вищі посади у разі наявності діючого дисциплінарного стягнення [8]. Отже, ці норми спрощують кадрові процедури та одночасно чітко регулюють службову діяльність поліцейських.

Цей законопроект встановлює обмеження на проведення процедури атестування поліцейських у період дії воєнного стану. Атестування, яке зазвичай проводиться для оцінки та підтвердження кваліфікації та професійних здібностей співробітників, буде заборонено протягом періоду, коли в країні діє воєнний стан тощо [8].

Це обмеження введено з метою забезпечення стабільності та ефективності діяльності поліцейських під час кризових ситуацій, таких як воєнний стан. У цей період, коли військові загрози можуть бути великими та вимагати мобілізації ресурсів для боротьби з ними, проведення атестації поліцейських може вважатися несуттєвим та відволікаючим від основних завдань органів правопорядку. Однак важливо підкреслити, що це обмеження може мати і свої негативні аспекти. Наприклад, воно може позначитися на якості та професійному розвитку персоналу, оскільки атестація зазвичай служить інструментом для визначення слабких місць та потреб у покращенні навичок і знань. Також, це може створити відчуття нестабільності серед працівників, які можуть бачити в цьому обмеженні загрозу своїм кар'єрним перспективам та можливостям для професійного зростання.

Законопроект передбачає надання безоплатного медичного обслуговування поліцейським у закладах охорони здоров'я будь-якої форми власності під час дії режиму воєнного стану [8]. Це означає, що під час воєнного стану поліцейським буде надано право на медичне обслуговування безкоштовно у будь-якому закладі охорони здоров'я, якщо вони потребують медичної допомоги. Це включає не лише лікування від військових травм або травм, отриманих у процесі виконання своїх службових обов'язків, але й будь-яке інше медичне обслуговування, що може стати необхідним у разі захворювання чи травми, що не пов'язані з воєнними діями.

Згідно з Інструкцією щодо процедур медичного обслуговування у закладах охорони здоров'я МВС, право на медичне обслуговування в цих закладах мають громадяни України, включаючи колишніх працівників поліції, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, які були звільнені зі служби з медичних причин або у зв'язку з віком, а також колишніх працівників міліції, що припинили службу за віком, хворобою або відпрацюванням встановленого терміну [10].

Таке безоплатне медичне забезпечення виступає сильним соціальним захистом і включає доступ до лікарських консультацій, проведення діагностичних процедур, надання необхідних лікарських препаратів та проведення хірургічних операцій або інших медичних процедур.

Особливості кадрового забезпечення в органах Національної поліції України (табл. 2).

Таблиця 2

Особливості кадрового забезпечення в органах Національної поліції України

Ознака	Характеристика ознаки
Професійна підготовка	Забезпечення освіти та підвищення кваліфікації поліцейських включає в себе організацію навчальних курсів, тренінгів та інших форм професійного розвитку для підтримки їхніх навичок та знань у сфері правопорядку і безпеки.
Соціальні та матеріальні умови	Забезпечення соціальних та матеріальних гарантій для державних органів, включаючи медичне страхування, відпустки, пенсійні виплати та інші соціальні пільги.
Відбір та підготовка кадрів	Система відбору та навчання кваліфікованих кадрів для роботи в поліції, включаючи проведення конкурсів, інтерв'ю та тестувань, щоб забезпечити, що поліцейські володіють необхідними навичками та компетенціями.
Реагування на виклики сучасності	Адаптація системи кадрового забезпечення до сучасних викликів, таких як технологічний розвиток, демографічні зміни та зміна природи злочинності, щоб забезпечити ефективну роботу поліцейських в умовах сучасного світу.
Дисциплінарна діяльність	Забезпечення внутрішнього контролю та дисципліни в державних органах, включаючи встановлення стандартів поведінки та вживання дисциплінарних заходів у разі порушення службових правил [9].
Забезпечення правового статусу	Гарантування правового статусу поліцейських, включаючи їхні права та обов'язки, процедури захисту прав у разі необхідності, а також забезпечення їхньої безпеки та благополуччя під час виконання службових обов'язків.

Джерело: [5; 3; 2]

Забезпечення дотримання службової дисципліни також є невід'ємною частиною кадрового забезпечення державних органів Національної поліції. Це означає встановлення внутрішніх правил і норм поведінки, які регулюють службову діяльність поліцейських. Кожен працівник зобов'язаний дотримуватися цих норм, які відображають вимоги професійної етики та відповідальності перед суспільством [9]. Це включає не лише виконання службових обов'язків у межах закону, а й відповідальність за власні дії та поведінку. Контроль за дотриманням цих правил здійснюється через систему внутрішніх перевірок та моніторингу службової діяльності. У разі виявлення порушень службової дисципліни застосовуються відповідні дисциплінарні заходи, спрямовані на відновлення дисципліни та порядку в організації. Це може включати заходи попередження, відсторонення від служби або інші санкції відповідно до серйозності порушення.

Висновки. Значення та особливості кадрового забезпечення в органах Національної поліції відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності та ефективності правоохоронної діяльності. Кадровий потенціал поліцейських не лише формує основу для здійснення правоохоронних функцій, але й визначає рівень довіри суспільства до правоохоронних органів. Особливості кадрового забезпечення полягають у складному поєднанні адміністративних, трудових і правових аспектів, що вимагає системного підходу до організації кадрової політики. Важливо забезпечити не лише чисельність, але й якість кадрів, їхню професійну підготовку, мотивацію та дисципліну. Такий підхід дозволить забезпечити ефективну роботу поліцейських і високий рівень захисту прав і свобод громадян.

Література

1. Бугайчук К. Кадрова політика та кадрове забезпечення публічного адміністрування в органах Національної поліції. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 5. С. 125-131.
2. Комірчий П.О. Кадрове забезпечення публічної служби у правоохоронній сфері: поняття та правові вимоги. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2019. № 41, т. 2. С. 134-137.

3. Мосумова А.К. Кадрове забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування : дис. ... д-ра філософії : 074. Харків, 2021. 241 с.

4. Тетеря В.М. Адміністративно-правові засади кадрового забезпечення Національної поліції України на регіональному рівні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2018. 23 с.

5. Шатрава С. Стан та правове регулювання кадрового забезпечення органів Національної поліції на сучасному етапі розвитку. *Адміністративне право і процес*. 2018. № 1. С. 83-87.

6. Ковалів М.В., Іваха В.О. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4948/vnulpurn201683712.pdf>

7. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII . База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 9.04.2024).

8. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану: проєкт Закону України від 13.03.2022 № 7147. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73909 (дата звернення: 9.04.2024).

9. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення: 9.04.2024).

10. Про затвердження Інструкції про порядок медичного обслуговування в закладах охорони здоров'я МВС : Наказ МВС України від 03.06.2016 № 462. БД «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-16> (дата звернення: 10.04.2024).

*Денисова А. В.,
orcid.org/0000-0001-5551-9297
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу
Одеського державного університету
внутрішніх справ*